СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 113. Джерзі Сити, Н. Дж., понеділок, 19-го травня 1941. No. 113. Jersey City, N. J., Monday, May 19, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПЯТИЙ ДЕНЬ НАРАД КОНВЕНЦІЇ У. Н. СОЮЗУ

ГАРИСБУРГ (ПА.) — На початку нарад пятої денної сесії головної конвенції У. Н. Союзу прийшлося знову прочитати довгу низку телеграфічних і письменних привітів від преріжних осіб і встанов. Між іншими телеґрафував конґресмен Боленд, демократичний „гвип" у палаті послів конґресу, що йому жаль, що попричині недуги він не може приїхати на конвенцію Союзу зложити свій привіт.

Замітно, що місцева преса написала немало про конвенцію. Всі ґазети, наприклад, подали вістку про промову пенсилвенійського стейтового ґубернатора Джеймса й подали світлину, що представляє його промову на конвенції.

Багато часу в пятницю присвячено звітові комісії просьб і скарг, в імені котрої промовляли делеґат Михайло Фук і делеґатка Катерина Ґабрильовська. На основі їх рапорту розділено запомоги недужим і калікам, признано стипендії молодим студентам, дано допомоги різним заслугуючим на це встановам.

Потім конвенція взяла під увагу стан „Свободи" і припоручила екзекутивному комітетові зробити з Українською Пресовою й Книжковою Спілкою новий контракт відповідно до нових економічних умовин.

Головному урядові припоручила конвенція розслідити докладно справу приюту для старих людей і справу сиротинця і зробити все, що покажеться підходячим для їх зреалізування.

Виборча комісія викінчувала обчислення голосів, роблячи всі зусилля, щоб подати свій рапорт про вислід голосування ще перед полуднем у суботу. Кромі цього перед конвенцією стоїть ще багато справ, які треба буде полагодити перед остаточним закінченням.

УРЯД ЗВЕРТАЄ УВАГУ НА ЗРІСТ ЦІН НА ПОЖИВУ.

ВАШИНГТОН. — Федеральний уряд звернув увагу на постепенний та постійний зріст цін поживи. За думкою федерального уряду й урядів ріжних міст, що робили розсліди над цим питанням, головною причиною зросту цін є достава поживи до Британії.

ФОРД ПІДНОСИТЬ РОБІТНИКАМ ЗАПЛАТУ.

ДІТРОЙТ (Мішіґен). — Фордова Моторова Спілка піднесла заплату своїм робітникам на 5—15 центів на годину.

Ця підвижка, кажуть, буде коштувати компанію 13 міліонів долярів на рік. Заряд фабрики Форда виразно признає, що він підняв заплату під впливом акції Американської Федерації Праці.

„ВІЛЬНІ ФРАНЦУЗИ" ОДОБРЮЮТЬ СТАНОВИЩЕ РУЗВЕЛТА.

НЮ ЙОРК. — Орґанізація „Франція Навсе", що стоїть з урядом „Вільні французи", видала публичну заяву, в котрій годиться зо захопленням французьких кораблів в американських портах.

Орґанізація клеймує гострими словами звязки французького уряду в Віші з націстами.

СЕНАТ ДОМАГАЄТЬСЯ ЗАКІНЧЕННЯ СТРАЙКУ ДОКОВИХ РОБІТНИКІВ.

ВАШИНГТОН. — Спеціяльний сенатський розслідний комітет для програми краєвої оборони віднісся до власників корабельних доків у Сан Франсіско й до юнії страйкуючих робітників тих доків, щоб вони довели до закінчення перерви праці. Сенат дає сторонам на це час до найближчого вівтірка.

ВУГЛЕВА КРІЗА ЧЕРЕЗ СТРАЙК.

ВАШИНГТОН. — Внаслідок розбиття переговорів між власниками копалень мягкого вугілля й робітниками в багатьох фабриках починається відчувати болючо недостача вугілля. Фабрики роблять натиск на президента Рузвелта, щоб він ужив своєї урядової поваги, щоб довести до згоди. Багато з тих фабрик виробляє річи, потрібні для краєвої оборони.

ІМІҐРАНТИ НАРІКАЮТЬ НА КРИВДЖЕННЯ ПРИ РОЗДІЛІ ПРАЦЬ.

НЮ ЙОРК. — Так званий Комітет Дискримінації, встановлений стейтовим ґубернатором Ліменом, найшов багато фактів кривдження людей при розділі праць по тій причині, що вони іміґранти. Відноситься це передовсім до робітників німецького й італійського роду.

ОСВІТА В КРІЗІ ЧЕРЕЗ ВОЄННІ УМОВИНИ.

НЮ ЙОРК. — Стейтова рада реґентів виступила з публичною заявою про потребу пороблення змін у стейтовому шкільництві, відповідно до воєнного часу. Через цю війну, мовляв, стейтове шкільництво найшлося в поважній крізі. Треба завести нові курси, головно науки різного ремесла.

ВІТРУГА ЗРУЙНУВАЛА 40 ЛІТАКІВ НА МАЙДАНІ.

ШІКАҐО. — Вітри, що дули зо скорістю 75 миль на годину, зруйнували в шікаґоських летнищах 40 літаків.

Вітер наробив теж великої шкоди в приватних домах і фабриках. Всю шкоду обчислюють на четверть міліона долярів.

СТРАЙК ШПИТАЛЬНИХ ПОМІЧНИКІВ.

ЕЛИЗАБЕТ (Ню Джерзі). — В Елизабетському Загальному Шпиталі застрайкували шпитальні робітники, бо, мовляв, заряд не хоче говорити з їх юнією про умовини їх праці й заплати.

ПРЕЗИДЕНТ КИДАЄ ВИЗОВ НІМЕЧЧИНІ ЩОДО БЛЬОКАДИ

ПОРІВНЮЄ НІМЕЧЧИНУ ДО УШКАЛІВ

ВАШИНГТОН. — Підчас звичайної тижневої пресової конференції в Білому Домі президент Рузвелт натякнув на можливість активного виступу американської воєнної фльоти проти заходів німецького уряду бльокувати Червоне море.

Президент не згадав поіменно Німеччини ні не дав простої відповіди, але зробив виразний натяк в ту сторону, коли він візвав репортерів зробити власні висновки з його слів.

Президент пригадав газетярам, що Злучені Держави мали вже два рази в своїй історії до діла з бльокадою моря, проти виразної американської традиційної політики свободи моря. В одному випадку ушкуйники в північній Африці закрили були Середземне море для американської морської плавби. Злучені Держави зпочатку платили розбишакам окуп, але коли домагання розбишак стали зависокі, уряд виступив проти них збройно при помочі своєї фльоти й розбив їх ґнізда.

В якийсь час опісля прийшло до подібної ситуації в Західних Індіях, себто вже в Америці.

СЕКРЕТАР ФЛЬОТИ ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД НЕБЕЗПЕКОЮ ЗБОКУ ВІШІ

НЮ ПОРТ (Ровд Айленд). — У своїй промові, виголошеній до морських офіцирів, що виходять з місцевої морської колеґії, секретар фльоти Накс заявив, що згода французького уряду в Віші з націстичним урядом являється великою небезпекою для державних інтересів Злучених Держав.

Як каже Накс, французько-німецька кооперація ставить Злучені Держави в смертельну небезпеку.

СОВЕТСЬКИЙ УРЯД ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ АМЕРИКИ

ВАШИНГТОН. — Советський амбасадор Уманський зложив у департаменті стейту урочистий протест проти захоплення в Сан Франсіско ладунку вовни й шкіри, призначеного для советської Росії. Ладунок цей забрано з одного шведського карабля, що збирався їхати до Росії Тихим океаном.

Показується, що протест заложено ще на початку минулого тижня, а федеральний уряд до суботи не подав на нього своєї відповіди.

НІМЦІ ГОТОВІ ДО НАСТУПУ — КАЖЕ БЕРЛІН

БЕРЛІН. — „Дінст авс Дойчлянд", офіційна німецька агенція подає, що Німеччина готова на нових боєвих позиціях та що німецька армія чекає приказу до наступу. Одначе де та на якому фронті Німеччина приготовляється до наступного удару, цього не подає німецька аґенція. Ці самі джерела стверджують, що розвиток подій в Іраку та Сирії завдячується політиці Америки та її піддержуванні Англії у війні з Німеччиною. Виправдуючи Петена за його „позитивне становище" до Німеччини, німці твердять, що коли навіть Франція позволила на перелет німецьких літаків через Сирію, то „це забере лиш кілька годин, тоді, коли направа англійських кораблів в американських портах триває тижнями". Німці відмовилися відповісти, чи вони перевозять воєнний матеріял до Іраку через Україну.

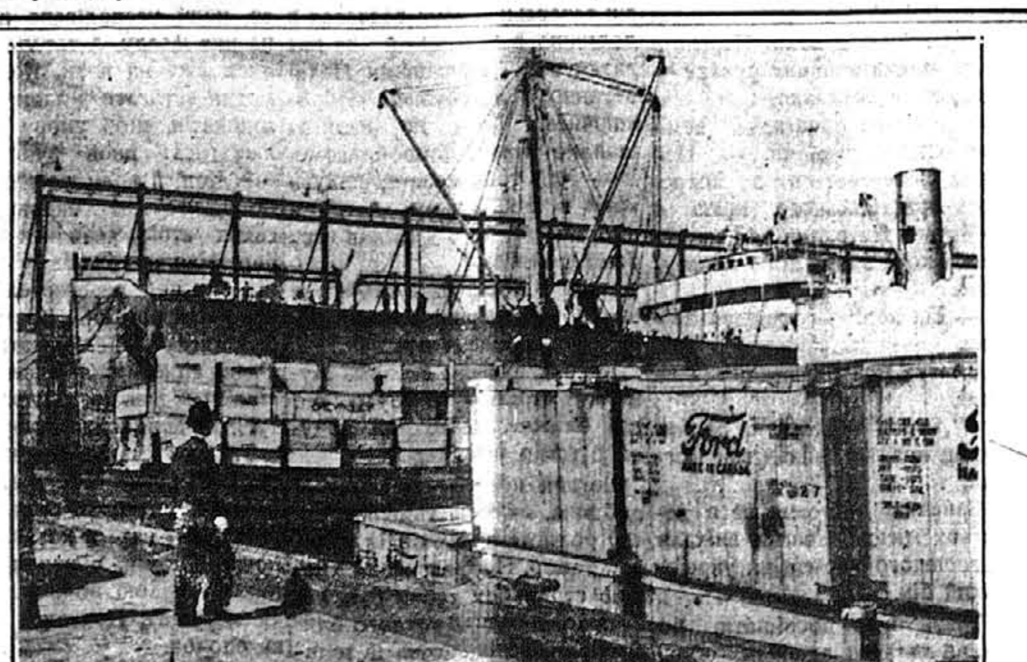
ІТАЛІЙЦІ ВЖЕ ДУМАЮТЬ ПРО МОСУЛЬ

РИМ. — Вірджініо Ґайда, офіційний речник заграничної політики Мусоліні, пише, що зближається час, коли то „німецькі та італійські війська увільнять Ірак від британського імперіялізму". Італійські офіційні кола пишуть отверто, що багаті нафтові поля в Мосулю є першою ціллю німецько-італійського маршу на Близькому Сході.

ЯПОНЦІ ПОМАГАЮТЬ КИТАЙСЬКИМ КОМУНІСТАМ?

ВАШИНГТОН. — Американські дипльоматичні кола повідомляють що Японія, один з трьох сиґнаторів анти-комінтернського пакту, зачинає активно піддержувати китайську комуністичну партію проти уряду ґен. Чіянґ-Кай-Шека, що є у війні з Японією. Нагла зміна Японії у відношенні до большевиків пояснюється тим, що це є перші наслідки советсько-японського пакту про ненапад. Совети отворили свій консулят в Шанґаю, окупованім японцями, та вислали туди великий штаб здібних людей; дальше наново пущено в рух давно занехану корабельну комунікацію між Владивостоком та Шанґаєм, вкінці, японці дозволили на вмарш значних китайських комуністичних військ з провінції Шенсі до прибережних провінцій Гопеї, Шантунґу та Кіянґсу, що є під військовою окупацією Японії.

ТОКИО. — Советський амбасадор Константин Сметанін був принятий на авдієнції в міністра заграничних справ Матсуоки. Як подають поінформовані круги, оба вони конферували про війну в Китаю.



ПРИЗНАЧЕНІ В ДАЛЕКІ КРАЇ.—У порті коло Стетен Айленду, в Ню Йорку, вантажиться корабель „Наксвил Сіті", що має повезти великий ладунок американської машинерії до Єгипту й Синґапору. Йому прийдеться їхати морями, на яких він може стрінутися й з мінами й підводними човнами.

ФРАНЦІЯ ЗАНЕПОКОЄНА ЗАЯВОЮ ПРЕЗИДЕНТА РУЗВЕЛТА

ВІШІ (Франція). — Французький уряд маршала Петена занепокоївся сильно поставою уряду Злучених Держав Америки відносно теперішньої німецько-французької політики. Офіційний комунікат стверджує, що останні потягнення Франції не є звернені ні проти Англії, ні тим більше проти Америки, та що Франція мусить жити хочби навіть в „новому ладі" Европи. Дальше, урядові чинники нарікають, що Англія та Америка опустили Францію на весні 1940 року.

Зате льокальна французька преса розписується широко про роздавання поміж французьких дітей харчів, що їх доставив Американський Червоний Хрест.

АНҐЛІЙЦІ БОМБАРДУЮТЬ НІМЕЦЬКІ БАЗИ В СИРІЇ.

КАЇРО (Єгипет). — Англійські воєнні літаки заатакували перший раз німецькі летунські бази в Сирії. Право уживати летунських баз в Сирії одержали німці від уряду Петена як одну з умовин французько-німецької співпраці. Англійці заатакували летунські майдани в Дамаску, Пальмирі та Раяку та знищили кілька німецьких літаків марки Юнкера.

ТУРЕЧЧИНА ЗМІЦНЮЄ СВОЮ ОБОРОНУ.

АНКАРА (Туреччина). — Турецький уряд змобілізував двацять нових річників своїх резервістів, а парлямент ухвалив видачу спеціяльних бондів на національну оборону.

Турецькі чинники рівнож заявили, що німці запропонували Туреччині прибережні грецькі острови в заміну за дозвіл на перевіз німецького війська та воєнного матеріялу до Іраку. Одначе, турецький уряд відкинув ці пропозиції, бо, як подає офіціяльний комунікат, така „співпраця" означалаб утрату турецької незалежности, тому Туреччина вибере скорше збройну боротьбу, як добровільне зречення своєї незалежности.

ГЕНДЕРСОН ПРО ВТЕЧУ РУДОЛЬФА ГЕСА.

ЛОНДОН. — Невіль Гендерсон, що був англійським амбасадором аж до вибуху війни в 1939 р. та одним з тих англійців, що вірили в порозуміння з німцями, заявив, що він не вірить, начеб то Рудольф Гес був шпигуном та прибув до Англії на те, щоб ширити замішання й хаос серед англійців. Він твердив, що Гес був щирим та відданим фанатиком нацизму, але в останньому часі прийшов до переконання, що націонал-соціялістична Німеччина опинилася на злій дорозі.

СВЕН ГЕДІН КАЖЕ, ЩО ГЕС ЦІЛКОМ НОРМАЛЬНИЙ.

ШТОКГОЛЬМ (Швеція). — Відомий шведський науковий дослідник та подорожник Свен Гедін заявив, що він знає особисто Геса та вважає, що Гес є цілком нормальною людиною. Гедін є в приятельських звязках з Гесом, якого хвалить за щирість, поважність та інтеліґентність. Останнього року, коли він бачив Геса в Мінхені, цей останній ані словом не скаржився на якусь ментальну чи фізичну хоробу.

НІМЦІ ЗАПЕРЕЧУЮТЬ АРЕШТ ПРОФЕСОРА ГАВСГОФЕРА.

БЕРЛІН. — Німецькі авторитетні круги катеґорично заперечили, начеб то проф. Карло Е. К. Гавсгофер, автор т. зв. доктрини життевого простору та приятель Геса, був арештований у звязку з втечею цього останнього.

Рівночасно, урядові комунікати заявили, що для німецького уряду справа Геса закінчена й що „Гес принесе більше клопоту англійцям, як німцям". Чужинецькі журналісти подають цікавий факт, що по всіх німецьких книгарнях та печатнях дальше продаються портрети Геса на рівні з портретами Гітлера, Ґерінґа й пр.

ГІТЛЕРІВЦІ ЗАБОРОНЯЮТЬ „МОЮ БОРОТЬБУ" У ФРАНЦІЇ.

НЮ ЙОРК. Н. Й. — Д-р Микола Морей Батлер, голова Колюмбійського Університету подав цілу лісту авторів, яких книжки та писання заборонили німці в окупованій Франції. Між тими книжками є рівнож французький переклад Гітлерової книжки „Моя Боротьба". Поміж забороненими авторами є сам д-р Батлер та такі знані автори як Леон Блюм, Ґ. К. Честертон, В. Чорчіл, граф Куденгове-Калерґі, Е. Делядіє, Ґ. Димітров, Антоні Іден, Альберт Айнштайн, Невіль Гендерсон, Генрі де Жувенель, Ґ. Р. Нікербокер, Давид Ллойд Джордж, Еміль Людвіґ, Гейніх Манн, Томас Манн, Карло Маркс, Марсель Прeве, Вальтер Ратенав, Герман Равшнінґ, Е. М. Ремарк, Поль Рено, Ромен Ролян, граф Карло Сфорца, Ліланд Стов, Андре Тардіє, Лев Троцький, Ґ. Ґ. Велс та Стефан Цвайґ, і пр.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
A Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ФРАНЦІЯ НА СЛУЖБУ?

Коли світ був занятий розглядуванням сензаційної втечі націстичного лідера Геса до Анґлії, в Віші, столиці обкроєної Франції, німцям остаточно вдалося добитися від Петена, начальника французького уряду, згоди на співпрацю Франції з Німеччиною. Колись командант переможної Франції, нині старий, змучений і розчарований нібито начальник нібито незалежного уряду, замісць задокументувати, що в Франції ще далі живе дух незалежности й демократії, не спитавши французів за опінію, взивав у радіовій промові французів іти за ним наосліп. Запевняв їх при тому голими словами, що поведе їх дорогою гонору й національного інтересу.

У кілька годин опісля до французів промовив при помочі радія американський президент Рузвелт. Він пригадав французам, що при нагоді здачі французької армії Німеччина обіцяла докладно придержуватися певних меж, а начальник французької держави, покладаючися на це зобовязання, запевнив, що він не є обовязаний співпрацювати з Німеччиною і цього зовсім не має на думці. Якщо людина хоче входити за чесну, вона повинна придержуватися таких обіцянок.

Коли тепер французи станули через рішення маршала Петена перед питанням, куди йти, себто чи сповняти волю маршала Петена, то, на думку американського президента, вони повинні памятати на свою традиційну вірність ідеалам свободи, на свої вільні встанови, котрі вони стерегли як найдорожчі посілости. Він пригадує їм, що союз Франції з Німеччиною в теперішню хвилю не означає співпраці вільної Франції з вільною Німеччиною, а поневолення Франції диктаторською Німеччиною. Як Франція піде на цей нібито союз, то Франція віддасть всі свої вольности, які вона вважала найбільшими вартостями в житті. Правда, піти проти пляну маршала Петена про співпрацю з націстами не буде легко, але лише такою ціною можна окупити й врятувати традиційні вольности французького народу. Як французи не рішаться на спротив, то вони тим самим дадуть поміч якраз тим, що хоцуть раз навсе знищити свободу, волю й народні встанови не лише в Франції, але й усюди по світі.

Промовивши цими словами до французів, президент Злучених Держав ще остеріг французький уряд Петена, що, колиб він так рішився піти на „співпрацю" з націстами, котра по суттї віддавала би націстам до вжитку цілу французьку територію та всі її кольонії в Африці й Америці, то американський уряд у такому випадку буде примушений робити відповідні кроки для захорони мира й безпеченства західної півкулі.

Коли зараз потім американський уряд захопив під свою команду всі французькі кораблі, які лише находилися в американських портах, то він цим дав до зрозуміння, що президентовий заклик не жарт, а серіозна осторога.

ОЧЕВИДЕЦЬ ПРО ТЕ, ЩО ДІЄТЬСЯ В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

ВІД РЕДАКЦІЇ:—На днях прибув до Злучених Держав молодий американець українського роду, що перебував довгі роки на Західній Україні, покінчив там вищі школи і брав активну участь в культурно-національнім українськім життю. Приглянувся він добре давній польській владі, як теж був свідком півторарічної московської господарки на західньо-українських землях. Імени очевидця не подаємо зо зрозумілих причин. Спостереження цього американського громадянина подаємо в серії статтей, з яких та є четверта.

IV.

Українське Місто Під Большевицькою Кормигою.

Місто й село.

Коли порівнати відносини на селі й в місті, то без сумніву на селі далеко краще жити в теперішніх обставинах як в місті. Життя в місті все було складніше, тому й тепер нездарна большевицька система в місті більше кульгає ніж на селі. Багато людей-міщан волілиб жити на селі чим в місті.

„Міськради", подібно як „сільради" на селі, функціонують під приказами НКВД. Головою такої „міськради" є по більшій части „русский", рідше жид. Крім голови, другі члени „міськради", як містоголова, секретар, і ін. не мають жадного голосу в раді. Вони вибираються виключно на паради та для замилення людям очей. Всякі „предложенія", тобто пропозиції, приймаються „одноголосно" з оплесками самого предсідника „міськради". На таких засіданнях „міськради" голова перший голосує за даним проектом, а коли інші члени побачать, що його рука в горі, підносять й собі руку. Опозиції цілком нема, хоч голова для принципу запитує, хто є за внеском, а хто проти. Той, що відважився б підносити противний голос, попадає в опіку НКВД, з якої дуже тяжко, а то й не можливо видістатися.

Адміністрація по містах.

Міська адміністрація доходить до справжніх абсурдів. „Плани" й „плани", це є все чого большевицькі демагоги навчилися за двацять кілька літ існування советської жахливої системи. Тому й тепер по містах повно всяких плянувань, проектів, скорочених назв і ін., що аж в голові шумить. Прим. „міськздоровля", цебто департамент, що дбає про здоровля міщан, розроблює так подрібно пляни для здоровля советських горожан, що дуже часто в його звітах можна надибати не тільки астрономічні цифри, али такі дивогляди, як 1/4 чи 1/8 доктора... В Тернополі є один шпиталь, одна поліклініка, де працюють лікарі „задурно". Не тяжко додуматись, як виглядає така „безплатна" практика над хорими. Є також два шпиталі для венеричних недуг, призначені для війська. Треба знати, що з червоною армією надходять теж і полові недуги...

Нові установи, в яких нічого нема.

В кожньому українському місті є повно нових установ з лаконічними назвами, в якихає справила нічого нема. „Заготскота", „заготсіна", „заготзерна", є гуртівнями скота, сіна й зерна, але тяжко зо свічкою шукати за тим, що вони повинні б „гутувати".

„Укрполітграфтрест", (цебто Український Політичний Графічний Трест), „спіртотрест", (алькоголева фабрика), „Наркомпищепром" (Народний Комісаріят Пищевой Промисловости"), „Наркомхарчепром" (Народний Комісаріят Харчевої Промисловости), „Рибзбут", „Лісопільний завод", „Лакофарбний завод", „Кондвироби" (цукорки) і ін., є це голосні назви, в дійсности в тих большевицьких установах не можна нічого дістати.

Крім того, всюда видно такі склепи: „Хліб та булка", а в склепі й на лік не можна дістати куска хліба. Або „Труп та трумна", де купується домовини. Там також можна дістати прилади до лапання псів. Псярників або гицлів називають большевики „кечами", правдоподібно з англійського слова „кеч", цеб то „лапати". ОДНТ — це Обласний Дім Народньої Творчости, де повинна гуртуватися національна творчість. ДКА — це Дім Красної Армії, де збираються червоноармійці.

Шильди на склепах в Тернополі переважно в російській і українській мові. Польських та жидівських написів не видно. Всі склепи є державні й носять порядкове число 1, 2, 3 і ін. По українських містах повно всяких московських ремісників, як „латочник" (швець), „портной" (кравець), „парікмахер" (голяр чи фризієр) і ін. Бухгальтерами по всяких державних установах є звичайно чужинці. В кожній такій установі є „главний бухгальтер" (главбух), та два його помічні писарі або „помбухи". Люди з того всього сміються і укладають ріжні жарти на ту тему.

„Народні суди" по містах.

По містах є т. зв. народні суди, що є виключно в руках москалів-партійців. Карають смертю або довгими роками тяжкої тюрми чи заслання. Судять за щонебудь. Наприклад: Коли продавець в склепі продасть 1 клґ. цукру за багато, дістане за те 10 літ заслання на Сибірі. Коли він має продавати по пів бохунця хліба, а продає по цілому, тоді на донос „народний суд" засуджує такого „диверсанта" на тяжку тюрму.

Повінь політичних процесів.

Політичним процесам, тому буденному явищу у часах польської окупації, далі нема кінця. Їх почало орґанізувати ҐПУ, як тільки переведено „плебісцит" про злуку Західньої України з СССР. Прим. в Тернополі судили **Ірину Антоняківну** (16-літню ученицю) за анонімового листа, якого вона мала написати до здогадливого конфідента ҐПУ. Її засудили на два роки тюрми, а її Богу духа винного „спільника" **Адольфа Майка** засудили на розстріл. **Надю Заворотюківну** судили за приналежність до ОУН, але звільнили. Так само судили **Оксану Цегельську** за націоналізм, але її також звільнили. Зате засудили на 7 років заслання та вивезли до Архангельська **Ореста Скородидя** за членство в ОУН. Трьох братів **Совяків** вивезли також на заслання, засуджуючи їх на довгі роки тюрми за поширювання проти-московських відозв. Їх батька виселили з рідного села.

На весні 1940 р. розстріляли **18 молодих українців** в Тернополі за напад на тюрму в Теребовлі. Вони то напали на тюрму, де ҐПУ позамикало десятки українських патріотів, повбивали сторожів, однак були полапані та приведені до Тернополя на суд. Їх порозстрілювали голих, а відтак ґралями скидали трупів на тягарове авто та закопали в одній могилі. В Збаражчині весною 1940 замордовано також комісаря НКВД. Українські хлопці ховалися за це по лісах, аж зрадила їх одна жінка. Багато з них полапала НКВД та порозстрілювала.

Що терор над українцями є масовим, видно хочби по тім, що по залізничих стаціях всюди видно **пoкованих разом українців** під ескортою НКВД. Зимою звозили їх саньми з ріжних сіл до міських тюрем.

Крім цивільних судів, існують також військові суди, які є компетентні в таких справах, як саботаж, військова розвідка, утеча з армії й т. п. Суддя, коли судить, то буває, що поливає собі чай та курить!

Робітники по містах.

Все робітництво по містах піддане під строгу контролю. Певно, що давніщі кріпаки за панщини були далеко свобіднішими ніж тепер робітники в „державі робітників та селян". Робітників пильнують начальники відповідних заводів. І пильнують негірше справжніх поліційних аґентів. Робітникови не вільно спізнитися навіть одної секунди. В 8-мій годині такий начальник стоїть з годинником на порозі фабрики чи установи, де працюють робітники. Як скінчить бити 8-ма година, він скоро замикає пачку, в яку кидається робітничі картки. І горе тим, що не вспіли вкинути на час своєї картки. Їх зараз судять за „саботаж" чи „зривання".

Робітникам не вільно без дозволу управління установи опускати варстати праці. Наприклад, як працюєте за 200 рублів в місяць, а вам трапляється праця за 400 чи більше рублів, ви не смієте взяти ліпшу працю. Тому то робітникам живеться дуже нуждено. Вони є правдивими невільниками, без свободи вибору місця праці, заробітньої платні чи навіть мешкання.

Треба знати, що по всіх містах Західньої України є повно московських рібітників, яких спровадили з Росії в товарових ваґонах. Приїхали ці робітники з „раю" страшно завошивлені, так, що першим питанням їх було, „Ґде у вас водвшальня", цебто парня. Коли їм відповідали, що на Західній Україні нема таких „інституцій", то ці московські робітники сміялися, кажучи: „Щож то у вас за культура?".

Як живуть люди по містах?

Життя по містах є куди більше зреґементоване ніж на селі. Нема й сліду з приватних склепів чи ресторанів. Їдять люди в державних ресторанах. Москалі мають окремі їдальні з написом „Тольки для военних". В тих державних ресторанах є звичайною їдою підозрілої якости ковбаса та „шницель". „Суп" також подається, але це тільки чиста вода з перцем, солею та огірком. Залізничники мають свої окремі ресторани, як також „лавочки". „Военноторг" — це крамниці для москалів.

По всіх ресторанах видно страшний бруд та капарство. Обруси на столах не міняні тижнями, на них повно плям. Посуда страшна, ложки з дуже поганого металю, тому скоро ржавіють та гнуться.

По склепах можна дістати такі продукти як „водку", кольонську воду (одеколон), пудер, гребінці, та інші подібні дрібниці. Не можна цілком дістати кави, чаю, цукру. Нема перцю, а про бібкове листя чи ріжні корінці до печива, нема й мови. Ґудзиків (паперових) є повно, за те нема сорочки чи убрання, а коли часом дещо привезуть то все це дуже дрантиве. От я купив собі одну кольорову сорочку в Москві. Яке було моє здивування, коли на американському кораблі вона „стала" нараз цілком білою. Значить, що була фарбована, а по випранню фарба зникла. Паперу цілком нема. Хоч зо свічкою за ним шукати. По советських установах, як фінвідділ чи інші, вживають ті давні польські друки, що були задруковані тільки на одній стороні. Тепер на чистій стороні большевицькі урядовці пишуть свої звіти. Це знаю цілком певно, бо мій товариш працював в Тернополі у фінвідділі, то сам писав на давніх польських друках ось такі урядові звідомлення.

По установах чути переважно московську мову. Але це залежить від урядовців. Наприклад у фінвідділі, де працювало трохи українців, там уже говорено по українськи, та там, де є москалі, говорять по московськи. Українська мова під Советами це якась справжня мішанина, але про це треба ще окремо говорити. Є вона страшно змосковщена та наскрізь „ориґінальна". Наприклад, можна побачити перед ґаражем такий напис: „Берегись автомобіла". Чому приказуюча форма слова „берегтись" є „берегись" а не „бережись", це все советська загадка.

(Продовження на ст. 3-тій)

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

БОГДАНКО

Історичне оповідання з другої половини XVI століття.

(14)

Отаман трусився всім тілом, закрив собі очі й, подумавши хвилинку, сказав:

— Ти, собако, згинеш якстій на колі... Ну-те, хлопці, приладьте панові-мурзі гарний, добре загострений кіл. І щоб був гладкий, щоб не дуже покалічив.

Мурза впав на-вколішки:

— Забери все моє майно, а пощади мене.

Отаман відвернувся.

За пів години мурза конав на колі...

Отаман казав сурмити на збір.

З усіх усюдів виїздили на майдан козаки: звозили награбоване добро і складали на татарські гарби.[39]) Гарби поїхали до тих возів, що мали були їхати в глибину Криму за головним військом.

Тепер козаки спочивали. Богданко по жорстокій екзекуції на мурзі, здавалося, заспокоївся зовсім. Безталанна Ганна вже не потребує нічого від цього світу, мученичою смертю спокутувала всі свої гріхи. А її кривду помстив Богданко... Тепер він міг уже звернути свої думки на дальший похід у глибину Татарщини. Тепер щойно початок літа, паші для коней доволі, трава сильно зеленіє, нема чого побоюватись, щоб татари запалили степ. А це була їх найсильніша зброя на ворогів. Радився зі своєю старшиною.

Та враз прискакав козак, сливе живий.

— Отамане-батьку, погано з нами. На ті гарби, що везли добро з Перекопу, наскочив доволі великий татарський загін. Козаків, що були з гарбами, поперебивали, гарби позабирали. Я один устиг утекти...

Коли гамір притих, козаки почули справді з того боку, де стояв возовий табор, сильну мушкетну стрілянину.

— Звідкіля взявся тут татарський загін, коли Перекопська шийка в наших руках? — дивувався Богданко.

— Справа проста, — замітив один зі старшин. — Цей загін повертається з котрогось християнського краю з добичею. Натрапив на наш табор і хоче взяти його приступом.

— На коні! — крикнув отаман.

Козаки посхоплювались і на коні.

— Город підпалити, де лише можна, — наказував Богдан.

Запалили місто чи не в десятьох місцях. Козаки виїхали з горючого города на український бік.

Треба було поспішати, бо колиб татарва здобула обоз, то й головному війську досталосяб.

По дорозі вийшов із очеретів озерця заболочений чоловік і заступив козакам дорогу.

— Я до тебе, батьку-отамане. Мене з табору вислали. Ледви зміг перекрастися поміж татарвою. Мусів по болоті повзти... Наш табор облягла хмарою орда. Великий загін татарський саме вертався з добичою з Польщі й на нас наткнувся. Полковник Палій останніх сил добуває, обороняючись. Коли не надійде швидко поміч, попропадаємо.

— Хай тобі, козаче, дадуть коня, поїдеш з нами. А що з добром, що його я післав гарбами до обозу?

— Ні про що ми в таборі не знали, а по дорозі ніяково мені було роздивлятися..,

Козаки рушили скоком. Мушкетні стріли чути було що раз ближче. Незабаром почули й гамір бою.

Богдан полетів передом і побачив, як тьма тьменна татар облягла з усіх боків визовий табор. Його засипали хмарою стріл. Сам табор був закутаний димом, з котрого блискавками яснів вогонь із мушкетів.

— Добувайте шаблі та списи! — гукав Богданко. — За мною!

Пігнав передом із піднесеним над головою мечем. Козаки летіли з усієї сили й мов тараном ударили на татар, що штурмували ззаду.

Богданко знав із досвіду, що татари сильно бентежаться, коли несподівано вдарити на них іззаду. А татари вдиралися вже на вози. Козаки не могли встигати з лаштуванням мушкетів, щоб упору відстрілюватись: ішов рукопашний бій. Коні й воли, всередині табору, калічені хмарою татарських стріл, казилися й дуже перепиняли козаків у обороні: бігали, перевертали все, толочили ногами... Козаки відбивалися, чим попало: шаблями, списами, дрючками, дишлями від возів. Алеж із натуги почали мліти їм руки...

Та враз становище змінилося. Розляглося могутнє: „Ріж та бий!" і татарам стало моторошно, — зате в козаків, що почули поміч, віджили сили. Між татарвою почалася велика метушня. Почулися вигуки на сполох.

Наскок козацької кінноти полегчив становище обложеним за возовою стіною. Татари втратили надію здобути табор: ворог, що поза ними, страшніший і важніший від того, що зпоза возів відстрілюється.

— Хлопці вилазь! — Подавай далі! — гукнув отаман рухомої фортеці.

Розступилася одна стіна возів, і туди мов горох із мішка висипалося козацтво.

Як подратовані бджоли вилітають громадою з вулика, кидаються на напасника, обліплюють собою його лице, руки, лізуть до очей, бзикають люттю, мов на якомусь струменті грають, і кусають завзято, — достоту так робили ті козаки, що роєм вилітали зпоміж возів. Почався ще завзятіший рукопашний бій. Тягся він доволі довго. Татари раді були рятувати своє життя втечею, та втікати було нікуди...

— На татарський табор! Добудемо те, що поганці по християнських землях понаграбували, — гукнув Богданко й завернув коня в бік, куди тікали татари. За ним кинулися козаки.

Татари розклали свій табор кільканацять стай[40]) від того місця, де козаки стали чотирокутнім табором. Отаман хотів там бути раніш, ніж татари: боявся за долю бранців, щоб їх татари не вирізали, мстячися за свою невдачу. І козаки пригнали до татарського табору раніш. Перша річ була — скочити між бранців.

Бідний народ страшно мучився. Чоловікам повязали сирівцями руки за спиною так туго, що сирівці вїдалися до живого тіла. Ніхто їх не пожалував, не попускав ременів. Дітей-недолітків не вязали, гнали гуртом, тільки гарних молодиць і дівчат везли на возах, цеж був найцінніший крам на невольничих базарах. Годували конятиною, недолітків кобилячим молоком.

(Дальше буде)

[39]) Гарба — великий, драбинястий віз, звичайно на двох колесах.

[40]) Стая — гр. стадіон, віддаль на 192 м.

НА РІЖНІ ТЕМИ

ШИРОКИЙ РОТ ЧИ ШИРОКЕ СЕРЦЕ.

Написала „Карпатська Русь" довжезну статтю про свою велику любов: мовляв, вона любить „свій народ". Той народ вона називає карпатороссами й запевняє, що вона любить і його, і його історію, і його старинну й нову культуру; що любить і московську Русь і козацьку Україну; що любить і Богдана Хмельницького і батька Сталіна.

І нема що дивуватися „Карпатській Руси", що так мусить кричати про свою любов, бо хтож може повірити, що можна стільки людей добре любити?

МИ НЕ ТАКІ.

Запевняє своїх читачів „Карпатська Русь", що все те люблять усі карпатороси. Одначе „є між нами люди, котрі ненавидять історію й культуру свого народу. Тими людьми є карпаторускі мадярони й українські самостійники".

Як бачимо стаття „Карпатської Руси" це ще одна ілюстрація для давної причти про тих двох людей у церкві, з котрих один посунув наперед і піднявши носа вгору промовив до Бога: „Я не такий грішник, як онтой, що там при дверях стоїть"...

СТРАШНІ САМОСТІЙНИКИ.

Запевняє своїх читачів „Карпатська Русь", що „для наших мадяронів дорога мадярська історія і культура, для галицько - українських німецька, або якаанебудь інша, лиш би не своя, не руська й українська".

Як дорога там „нашим мадяронам" мадярська історія й культура, не беруся рішати. Як дорога німецька культура й історія галицьким українцям, це вже цікаво наперед знати, кілько вони знають про ту німецьку культуру і кілько вони знають про німецьку історію? Чи можна дорожити історією й культурою, котрої не знається?

КЛОПОТИ З ЛЮБОВЮ.

Запевняє „Карпатська Русь", що українці ненавидять український народ.

Хочете мати доказ? На доказ запевняє „Карпатська Русь", що українці мусять ненавидіти свій народ, бо цей нарід ненавидить їх.

Редакторові „Карпатської Руси" здається, що як він каже, що він когось любить, то він справді когось любить. І йому здається, що як він каже, що він когось не любить, то й інші люди зараз його незлюблять.

Що бувають люди, які мають такі думки, не дивно. Але щоб такі люди газети писали, це вже дивно.

ЗВІДКИ.

Каже „Карпатська Русь", що їй українські самостійники не подобаються, бо цим українським самостійникам дуже любиться, як їх якийсь німецький цісар назве тирольцями сходу, або якийсь англійський лорд бритійцями сходу. І обуроється „Карпатська Русь", що українські самостійники люблять запевняти, що вони не належать до „східної монгольсько - слов'янської цивілізації".

Очевидно, клопоти „Карпатської Руси" зовсім безосновні: українські самостійники не люблять, як їх називати тирольцями сходу чи бритійцями сходу, а як „Карпатська Русь" хоче гордитися „східньою монгольсько - словянською цивілізацією", то най хвалиться. Словянства, що правда, в тому відай не багато, зате монгольства певно багато,

ЯПОНСЬКА ЕКСПАНЗІЯ Й АНГЛІЙСЬКО-ЯПОНСЬКІ ВЗАЄМИНИ

Канаду обїздже тепер з викладами, улаштованими заходами Національної Ради Освіти (National Council of Education) сер Роберт Клайв (Clive), визначний бритійський дипльомат, що в дипльоматичній службі провів 40 літ. Клайв був бритійським амбасадором в Европі, Азії й Африці. Був він амбасадором у Римі, Токіо, Каїрі, Берні, Стокгольмі, Пекінгу, Мінхені, Танжірі, Тегерані, Ватикані, а на останку репрезентував Англію в Брюселі, столиці Бельгії, аж до вибуху теперішньої війни.

Обїзджаючи Канаду, сер Роберт Клайв загостив також до Едмонтону і виголосив там при кінці квітня у конвокаційній салі албертійського університету свій доклад на тему „Японська експанзія і англійсько - японські взаємини".

Англія та Німеччина.

На початку свого докладу згадав він про Гітлера та Німеччину і підкреслив, що підбій кожної держави в Европі причиняється значно до ослаблення сили Гітлера. Треба собі запаматати, говорив сер Клайв, що тузин европейських держав, які підбив Гітлер, це не є його приятелі. З малими виїмками вони ненавидять Німеччину. Ніколи, в цілій історії Европи, одна нація не встані була панувати над Европою через довший протяг часу. Навіть з його 10-міліоновою армією під зброєю, труднощі Гітлера збільшаються, так внутрі Німеччини, як і назовні.

Дальше поставив сер Клайв питання: „Що має німецький нарід з Гітлерівських підбоїв? Німці все ще одержують всяку їду на пайки (порції), крім цього тішаться вони такими „благами", як бомбардування і погасненням світла в ночі. Німці це нарід, подібний до овець. Але і між ними є любителі миру. Вони певно дивуються, чи це все варте чого. Розуміється, що покищо не можна надіятися на ніяку революцію в Німеччині. Одначе всі ті труднощі з дня на день роблять становище Гітлера щораз гірше, підчас коли Британія з дня на день зростає в силу. Тому не диво, що канадійці мають ту саму віру в остаточну побіду, що її мають і бритійці.

Розходиться лиш, коли й в який спосіб ця побіда буде осягнена. „Не треба забувати, говорив сер Роберт, що при кінці перших трьох літ попередньої війни, Німеччина занимала домінуюче становище в Европі. Вона була осягнула тоді кілька побід над румунами, москалями та італійцями.

Британія „звязана словом чести", мусіла йти на поміч Греції. Ключем до балканської світова війна була нічим іншим, як приґравкою (прелюдією) теперішньої боротьби, підчас коли поразка великої трагедії є брак згоди між балканськими державами. Югославія зістала розгромлена, бо німці заняли своїми військами цілу Болгарію, проти волі болгарського народу, одначе за згодою болгарських військових провідників. Відважний югославський нарід поборено, заки він міг розпочати на добре воювати. „Угорщина повинна монструвальну несправедливість, що вдарила на Югославію місяць по підписанню договору з нею про ненапад і приязнь з нею", говорив сер Роберт.

Англія й Росія.

Совєтська Росія, як звичайно, є загадкою. Її інтереси ідуть по тій самій лінії, що і Туреччини. Одначе, як говорив Клайв, Совєтська Росія всіми силами хоче полишитися поза війною і длятого вона дальше не буде нічого робити.

Британія, продовжував сер Клайв, має великі утруднення в обороні Суезького каналу через те, що приневолена є посилати військо і зброю та всі воєнні випосаження, призначені до Північної Африки, дорогою, що триває сім або вісім тижнів (довкола Рога Доброї Надії).

Англія й Японія.

Щодо Японії, то за словами сер Клайва, вона не піде по лінії німецьких цілей, якщо вони не будуть відповідати її цілям. Японія держиться політики, яка є призначена для поліпшення її власного положення, а не Німеччини. Японія прямує до евентуального опанування більшої части Східної Азії, Південно-Східньої Азії і Тихого океану. Сер Клайв сказав, що це не буде перебільшенням, коли скажеться, що японська довгоренчена політика опирається на програмі, накресленій 350 літ тому. Є це програма паназійського руху, який в останніх роках був темою промов і статтей японських провідників. Сер Клайв заявив, що „новий лад" у Великій Східній Азії це паназійський (всеазійський) рух, що виступає під ріжними іменами.

Ветеран, бритійський дипльомат, ветеран з 40-літнім досвідом, що два був стаціонований у Токіо оповів опісля в своїм докладі про охолодження англійсько-японських взаємин від минулої війни і в яких красках представив впливи, відвічальні за нові взаємини Японії з державами й її грабіжних сусідів в Азії.

„Якщоб мене запитано", сказав сер Клайв, „що було найбільше епохальною подією цього століття перед вибухом війни в серпні 1939 року, то я сказав би, що поразка Росії Японією в 1905 році". „Ми знаємо тепер, що перша европоейської потуги азійським краєм була чимсь таким, що немало прецеденту, а що цілковито знівечило давну рівновагу сили на Далекім Сході. О скількиж це дотикає Бритійської Імперії, то ця поразка вивела на порядок денний нові проблєми незвичайної ваги". „І так, говорив сер Клайв, при поразці Росії, Японії був незвичайно помічний англійсько - японський союз, а моральний наслідок великобритійської активної симпатії був користю, якої не дасться обчислити.

Ніхто, хто жив в Японії, від 1905 до 1909, цебто в літах, що безпосередньо слідували по російсько - японській війні, не може заперечити, що японці в тім часі були вдячні Англії, хоч неодин це відчував, що велика ріжниця в поглядах і способах життя була тоді перешкодою до сердечности між тими двома державами. Одначе загально взявши за словами сер Клайва, бритійці були в ліпших взаєминах з японцями, як котрийнебудь інший білий нарід. Довга боротьба між Китаєм і Японією не викликувала ніякого здивування, коли візьметься під увагу японську з одної сторони войовничу честилюбивість, а з другої китайську геніяльність у ставленню пасивного спротиву й обструкції.

Войовничі раси.

За словами сер Клайва, японці мають те спільне з німцями, що оба ці народи мають те переконання, що вони є призначені до панування над більшою частю світа. Оба народи є войовничими расами, випосажені фізичною відвагою і природною готовістю до війни. Ніодин з тих не хоче дозволити Бритійській Імперії розвиватися в мирі.

Дальше твердив сер Клайв, що Японія, підписуючи договір з державами осі, рішучо зірвала зо своєю попередньою політикою приязні з Великою Британією і злучила свою долю з Німеччиною. Ця політика, по думці сер Клайва, йде в розріз з почуваннями багатьох японців і переконуючо доказує, що закордонна політика Японії хвилево находиться в руках мілітарних провідників, які є під обманним впливом могучости Німеччини й є переконані, що вона ніколи не може бути побита.

Але, говорив дальше сер Роберт, ані Німеччина, ані Японія ще досі цього не зрозуміли, що означає Бритійська Імперія. Це є таке чуже поняттю японців, що сер Клайв сумнівається, чи вони коли це зрозуміють.

До дійного конфлікту в поглядах між Японією і Великою Британією приходить з тої причини, що Британія не хоче признати Японії права прогнати бритійську торговлю з Китаю.

Критикуючи змагання уряду в Віші „успокоїти" Японію через роблення їй концесій у французькім Індо-Китаю, сер Роберт висказав осторогу, що Японії таксамо не можна нічим успокоїти, як і Німеччини. Сила це одиноке, що вона респектує. Росіяни здали собі з цього справу і тільки через ужиття сили їм вкінці вдалося припинити японські напади і ворожі набіги на їх територію зо сторони Манджурії.

Сер Роберт хвалив голяндський уряд за рішуче становище, яке він заняв у відношенню до Голяндських Східних Індій. Філіпіни, говорив він, все ще остаються журбою Злучених Держав, які цілком не мають наміру не інтерсуватися їхньою долею".

Особисто сер Роберт не вірить, щоб японські експанзійні пляни сягали під теперішню хвилю до Австралії або Нової Зеляндії. Водночас він вдоволений з того, коли довідався, що австралійський уряд рішив, подібно як це зробила Канада, вислати свого окремого посла до Токіо. Бритійський уряд з вдоволенням приймає це до відома. Японське всування в Тихий океан є проблемою, що інтересує Бритійську Імперію як цілість. Бритійське дипльоматичне становище в Токіо скріплюєся через приявність представників двох доміній. Дальше підкреслював сер Клайв, що Бритійська Імперія не бажає сваритись з Японією, ані не хоче стояти на перешкоді її законній експанзії. Одначе програма Великої Східньої Азії, на скільки вона є відома Британії, мусить, якщоб була переведена в життя, стати загрозою не лиш для бритійської торговлі в Східній Азії, але також загрозою для цілости і ненарушимости Бритійської Імперії.

На гадку сера Клайва одиноким успішним припиненням японського всування на Пацифіку є бритійська й американська охота і сила ставити спротив. На кінці висказав сер Клайв надію, що між керманичами японської закордонної політики візьме верх второпність і розсудливість, та що поширення війни на Пасифік дасться уникнути.



ДЖАН МЕЙНАРД КЕЙНС, відомий бритійський економіст, що недавно приїхав да відвідини до Злучених Дерхав зо своєю жінкою.

АМЕРИКА ЗНОВУ ДОЗВОЛЯЄ ВИВІЗ МАШИН ДО РОСІЇ

ВАШИНГТОН. — Уряд Злучених Держав Америки знову дав дозвіл на вивіз всяких машин до Совєтського Союзу, на загальну вартість одного міліона долярів. Цей крок вашингтонського уряду викликав зрозумілу реакцію між дипльоматами столиці, бо від заключення японсько-московського пакту, американсько-большевицькі відносини були нагло охололи, а уряд здержав всякий експорт машин до Совєтського Союзу.

Рівночасно совєтський амбасадор Константин Уманський був принятий на авдієнції в Секретаря Стейту Гола, де згідно, з заявою Департаменту Стейту, були обговорені ріжні точки американсько-большевицької торговлі. Це була перша візита совєтського представника в Департаменті Стейту від хвилі заключення японсько-большевицького пакту ненападу.

За звітом публичної служби здоровля у Злучених Державах, 90 відсотків усіх американців терпить на якесь недомагання ніг.

(Продовження зо ст. 2-гої)

Очевидець про те, що діється в Зах. Україні

Культурне життя по містах.

По містах, як і по селах, є численні „клуби", в яких гуртується товариське життя. Українці держаться осторонь від окупантів. Як цього вимагає конечна потреба, тоді сходяться з конечности разом. В Тернополі є один театр та кіна, в яких грають головно самі московські фільми, „Богдана Хмельницького", найновішу драму совєтського письменника Корнійчука, грають по всіх більших містах Західньої України. Її зміст є дуже проти-польський. Пригадую собі, що підчас її вистави у Великому Театрі, у Львові, поляки масово опускали салю на знак протесту. Сама штука є звичайною большевицькою пропагандою, в якій історичну постать Богдана Хмельницького змальовується неначе предтечу теперішних „визволителів" українського народу.

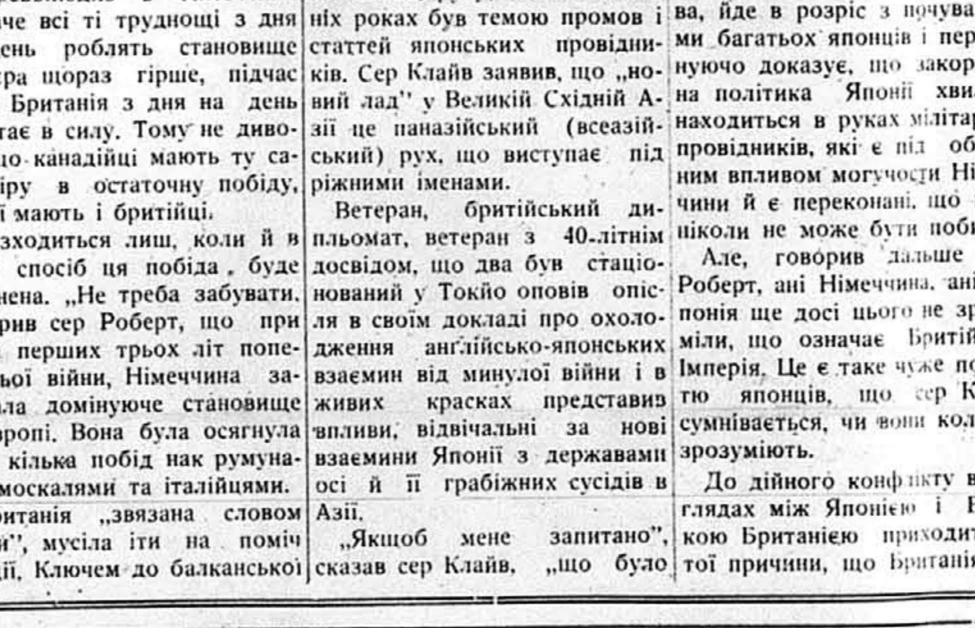
В Тернополі є т. зв. хорова капеля, яку називають большевики „фільгармонією", яка однак не є ні капелею, ні фільгармонією, а є звичайним хором. В Тернополі були три симфонічні концерти, дані Київською Симфонічною Орхестрою. Треба щиро признати, що це була одинока большевицька річ, яка заімпонувала українській публиці. Під кожним оглядом орхестра була поставлена знаменито. Програма концерту складалася з композицій знаних клясиків-композиторів: Моцарт, Шуберт, Чайковський та Бетговен та інші.

За це військові орхестри червоної армії є до нічого. Як кажуть, їх не можна навіть порівнювати до давних австрійських, ні до польських військових орхестр 54-го полку піхоти в Тернополі чи 51-го полку в Бережанах.

Церква відграє у культурно-релігійному життю велику ролю.

Українські міщани та інтелігенція ходять масово до церкви, сподіваються та піддержують священство на кожному кроці. Треба знати, що до церкви ходять теж і деякі большевики, але роблять це крадькома.

Поняття „мілітаризму" повстає в половині 19. століття. Десь коло 1870. р. почали його називати: „молох мілітаризму". Назва „імперіялізм" повстала перший раз за Наполеона І., а розповсюднилась за Наполеона III.



МОДЕРНИЙ ПОСПІХ. — На недавних маневрах коло Дейтону, в стейті Огайо, ілюстровано поспіх модерної війни. Летуни зняли з повітря світлини „ворожих" позицій, передали „неґативи" автомобільному післанцеві, котрий доставив їх до підпільної темниці для викликування „позитив". Фотограф викликав чимскорше фотографії і віддав їх післанцеві, котрий відвіз їх до головної квартири.

ТИСЯЧІ ЗАПИСУЮТЬСЯ ДО ПРАЦІ В ОБОРОННІЙ ІНДУСТРІЇ

Широка народня реєстрація робітників, занятих і безробітних, що мають знання фаху, котре можна вжити в будь якій галузі оборончої індустрії, буде продовжуватися до дня 15. травня.

Кампанію за те, щоби завести реєстраційну систему всіх досвідчених і фахових робітників по цілім краю, почато на домагання Бюра Посередництва Праці Злучених Держав, і подібних стейтових бюр, котрі мають 1,500 філій призначених для цілоденної функції й около 3,000 філій з короткими урядовими годинами. Ті бюра находяться по всіх сторонах краю.

Урядовці, котрі піддержують кампанію за таку реєстрацію, обчисляють, що зареєструється мабуть поверх півтора міліона робітників. В стейті Ню Йорку, де безплатні бюра посередництва праці отворені кілька годин довше поза звичайні години, тобто для вигоди працюючих робітників, на протязі першого тижня зареєструвалось поверх пядесять тисяч чоловіків і жінок.

З того пляну праці можуть користати двоякого рода робітники, а саме ті, що ходять без роботи і готові обняти працю, або почати науку такого фаху, якого треба для оборончої праці, а дальше ті, котрі можуть виконувати працю в оборончій індустрії, але заняті в індустріях не призначених для оборони. Урядовці виразно зазначують що ця система реєстрації нікому не запевняє одержання праці. Вони теж заявляють, що плян не має на ціли вишукувати кращої праці для робітників, котрі вже працюють в оборончій індустрії. Томуто ті робітники, котрі вже працюють коло виробу матеріялів для оборони, не повинні реєструватись. Однак з часом, як оборонча програма буде поширена, тоді зареєстровані робітники матимуть найкращу нагоду на скоре одержання праці. Урядовці теж підчеркують той факт, що реєстрація, незалежно де зроблена, уповажняє робітники на одержання праці в кожній стороні краю, цебто де тільки потреба вимагає його особливого фаху на випадок, коли місцеве бюро посередництва праці не має на своїм списку вимаганого рода робітників.

В теперішний час фахових робітників треба головно до фабрик виробу аероплянів, індустрії будови кораблів і машинових варстатів. До тих фабрик та заводів треба між іншим таких ремісників: робітників до виробу плоского металю на аеропляни, воздухо-плавних інжинірів та інспекторів, робітників до виробу деревяних частин до аероплянів, корабельних столярів, майстрів до будови помостів, вирібників човен, складачів корабельних частин, робітників до пасування і прибивання долівок, корабельних і звичайних машиністів, майстрів до виробу знаряддя, виробу фарб, операторів свердлами і рисівників знаряддя.

Робітники, котрі зареєструвались у публичнім бюрі посередництва праці кілька місяців тому назад, а ще дотепер не дістали праці, повинні наново зареєструватись. Це треба зробити тому, бо хто не відновив своєї реєстрації на протязі кількох останніх місяців, того більше нема на списку робітників пошукуючих праці, а це тому, бо припускається, що вони могли найти собі працю деінде.

Багато тих бюр посередництва праці відсилають зголошених робітників на спеціяльні научні курси, щоби там їх підготовити на працю, згідно з вимогами програми оборони. Ці курси ведуться місцевими зарядами освіти і вони є безплатні для всіх учасників. Робітники, котрі попередно виконували таку працю, можуть тепер дістати безплатну науку, котра допоможе їм назад дістати стару промислову працю. Інформацій відносно безплатних курсів навчання звичайно можна дістати в місцевій філії Стейтового Бюра Посередництва Праці.

Загальна Рада — ФЛІС.



ІСТОРИЧНЕ ПРАЩАННЯ.—Як японський заграничний міністер Мацуока відізджав з Москви, на залізничий дворець вийшов російський диктатор Сталін.

МОСКВА ВИДАЄ ПРИСУДИ СМЕРТИ В ОДЕСІ

МОСКВА. — Московське радіо подало, що одеський суд засудив 12 советських горожан, урядників кооператив, на кару смерти, за спекуляцію вином та цукорками. Других 25 осіб засуджено на тяжкі кари тюрми та заслання. Большевицький урядовий комунікат стверджує, що обвинувачені обікрали державу на $500,000.

На усунення зморщок на лиці поручають такий середник: взяти одну унцію білого воску, дві унції меду, дві унції соку з лілієвих цибульок, усе те розпустити на вогню і добре вимішати.

ПОРІВНЮЮТЬ ГІТЛЕРА З ЛІНКОЛНОМ

БЕРЛІН. — „Берзен Цайтунг" подає, що англійці тепер так ненавидять Гітлера як підчас американської горожанської війни вони ненавиділи Линколна.

Стейт Тексас більший 5 разів від властивої Англії.

ПОШУКУЄ ПОСАДИ



Л. НАХВОСТАЧ.

Довголітний ДЯКО-УЧИТЕЛЬ, котрий заразом провадить школу, хор церковний й світський, дає представлення, концерта, відчити й лекції на поучаючі теми.

Освідомляє ввесь співацький гурток з теорією музики, на що має укінчений курс консерваторський. — Роботу може обняти від 15. червня 1941. р.

Платня після угоди. Зголошення просимо слати на адресу:
Mr. L. NACHWOSTACH,
2298 Grayling Ave., Detroit, Mich.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ,

ДРУКАРНЯ АМЕРИКИ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ пошукує друкаря, до преси й ломання газети. Праця постійна, платня за умовою. Зголошення на адресу: 112-4

AMERICA
817 NORTH FRANKLIN ST.,
PHILADELPHIA, PA.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ.

ТАРЗАН, ч. 306. Малпи.



В той час, як Том спав собі, серед галузей дерева гурт малп переходив попід дерево, жуючи молоді галузки ростин.

Та в тім дика пантера вискочила зза корча і бистрими скоками помчала в напрямку одної молодої малпи.

Малпа від цього нападу страшенно верещала. А від того крику відразу збудився на дереві Том.

В першій хвилині він був так переляканий, що не знав, де він знаходиться. Він хотів скочити на ноги, та тимчасом повалився на землю.

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО - АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"